

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 18.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oy. á forsiðuni, 20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fest avsláttur í prisinum.

Tirsdag hin 20. septbr. 1927.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum og skrivstovuni. Telf. 143.

1. árg.

HESU ÁRINI, ið nú eru liðin síðani veraldarbardagurin endaði, bera øll, einki árið undantikið, í sær eitt talandi dømi um, hvat ið hesin bardagur legði oyði úti og heima.

Hitt fremsta, hitt kapitalistiska kappingarstríð, sum veraldarbardagurin var runnin av, hevur fostrað er: *arbeidsloysi*.

Henda kalda virkisleysa tíð, sum heimurin, um stund, vil merkja niður ígjøgnum langar tíðir, og ikki minst herheima hjá okkum, sum ikki eru á odda, tá ið tað ræður um stór-arbeiduni, sum skulu seta hjóluni í gongd, fáa arbeiði til tær verkfúsu hendurnar, eina hampuliga løn, sum kann loyva hinum arbeiðandi til at liva menniskjuliga.

Tað hevur í mong, mong ár staðið at lisið í blóðum her og aðrastaðni, at tað her í Føroyum er ein møguligleiki til at fáa nakað fyri hendurnar, um tað verður rætt atbórið. Hetta hevur verið hildi fram alla staðni; hvar 2 ella 3 hava komið saman, hava tey fest seg við yónirnar um gróti. Og um hetta vælsignaða grót hevur tað verið skrivað uppí nógvur »Dimmakettingar« og »Krossar« við, og líka langt er komið. Menn hava ferðast upp og niður og upp alt fyri sama endamáls frama, og tá ið alt saman um kemur, til onga nyttu, hann sjálvur. Bágisligið tykist tað at hava verið teim, ið strevast hava fyri hesu fyrítøkuni, at komið so langt áleiðis sum er, men, tað er vist ikki blivið til meira enn at tað ætlast at byrjast útflutningur av føroyskum gróti, í stórum máti; men higartil hevur tað nakað nógv hingið í tí óvissa, men so vítt vit kunna skilja eftir ti, sum frá hesum stórmáli frættist, so vóru øll hesu áragomlu undirskólsir at enda, og var tað síðani yvurvegi, og meintist tað at kunna bera seg heilt toluliga at flyta út grót. Tað skuldi heldur ikki verið so lægið, at einaferð mátti tíðin koma, tá ið menninir kundi sleppa til, sum ætlaðust at koma sær í hetta arbeiði, grótarbeidi; tað er langt síðani nú, at tað stóð at lesa í »Dimmu«, at nú bleiv tað skjótt, at arbeiði byrjaði, tað hevði Arge sagt. At Arge, sum gjøgnum heila sítt lív hevur starvast fyri at fáa fverkssett útflutning av føroyskum gróti, heldur, at nú má tað vera liðugt nakað skjótt, er sjálvsagt.

Nú ganga tíðindir, at Havnar býarstýri hevur hesa týðningarmiklu sak í varðveitslu.

Havnar býráð — fíggjarnevndin — liggur omaná hesum máli, sum hevur so nógv at tíða,

Den ene Atlanterhavsflyver efter den anden forsvinder sporløst.

Vore Billeder viser: 1. Flyvemaskinen »Old Glory« forinden Starten over Atlanten til Rom. 2. Den ene af Flyverne, Mr. Hill. 3. viser Flyveren Bertands Hustru og 4. Bertand selv.

Den amerikanske Atlanterhavsflyvning, der begyndte saa straalende med Lindberghs, Chamberlains og Byrds Flyvninger fra New York til Europa, synes at skulle blive efterfulgt af lutter Tragedier.

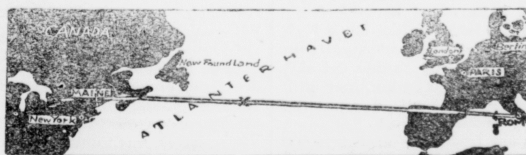
Chamberlains Ven Bertrand, der skulde have fulgt ham paa »Miss Columbias« Flugt fra New York til Berlin, er uden Tvivl sammen med sine to Passagerer gaaet til Bunds fra »Old Glory« i Atlanterhavet.

Der var 3 Mand ombord i »Old Glory«, nemlig de to Flyvere Lloyd Bertand og J. D. Hill

samt en Passager, Journalist Philip Payne.

De havde en Krans med, som skulde kastes i Atlanterhavet. Paa dens store Baand stod trykt i Guld: Til Coli og Nungesser! I viste Vejen. Vi følger efter!

Haabet for »Old Glory«s Besætning er forlængst svundet. Ingen tvivler om, at Bertrand, Hill og Payne har faaet samme Skæbne som Nungesser og Coli og Prinsesse Wertheim, Hamilton og Minchin.

„Old Glory“s Rute til Rom. — Krydset markerer Ulykkesstedet.

ikki bert fyri Havnina, men fyri alt landið. Tað var sagt á býráðsfundum, at teir sótu á lokinum. Sakin hevur alt ov nógv at tíða til at liggja undir lokinum. Her kann nógv gerast fyri at minkað um arbeidsloysi bæði í bygd og bý. Tað kunnu

nógvur hendir, kring alt landið, fáast við grót — og beint nú, sum tað dregur at vetri, vildi eitt sovordíð grót-stórarbeidi verið heilt vælkomíð.

Tí eru allir sintir til at krevja, at Havnar býarstýri sleppur hesu sak leysa aftur,

antin hon so er flokket ella greidd. Niður av lokinum og fram við grótmálinum, skjótt, tí, landið bíðar, fólkíð leingist, veturin nærkast, og hann kann verað strangur sum langur.

Stauning om Situationen.

Ved et stort Møde i Nyborg udtalte Stauning bl. a.:

Nedskæring og Arbejdsløshed, kort sagt Erhvervskrisen, er det alt overskyggende Emne i dansk Politik. Højre hjalp Venstre med Plyndringen af Smaafolk og fremførte nogle betydningsløse Toldforslag, men svigtede Erhvervslivet i den afgørende Time. I disse Dage indrømmer Konservatismens Godsejerorgan »Nationaltidende«, at Maalet er Ophævelse af Understøttelsen til de Arbejdsløse. Hensigten er at øve et Tryk nedad og at trykke Arbejdslønnen. Vi faar se, om der i Arbejdsgiverkredse er Mod hertil. Men man maa ikke vente, at danske Arbejdere vil lade sig presse ned til Slavekaar, fordi visse Dele af Overklassen har forøget Gælden ved vilde Spekulationer.

Til Kamp imod Arbejdsløsheden og for Opnaaelsen af en bedre Erhvervssituation aabnede vort Parti Vejen i sidste Rigsdagssamling, men Konservatismen vovede ikke at tage Venstretaget bort fra Erhvervslivets Skuldre. Købmanden, Skræderen, Snedkeren og de andre i Erhvervslivet har begyndt at faa Følelsen af, at der drives en kortsynet Politik. De føler, hvorledes Arbejdsløsheden indsnævrer Kundekredsen, og hvorledes Nedskæringen formindsker Købeevnen. De vil ligesom Arbejderne kræve en anden Politik end den, Madsen-Mygdal byder. Det vil blive fornødent at tage Stilling til Erhvervs- og Arbejdsløshedsspørgsmaalet. Talemaader kan ikke klare Sagen.

Men ogsaa andre Spørgsmaal er brændende. Den store Landmandsbank-Katastrofe kræver sine Ofre. Neergaard har fyldt 40 Mill. Kr. i Gabet — det er Penge, som Skatteyderne har maattet udrede, og endnu skal der formentlig betales 100—150 Mill. Kr. Dette Tab, som visse Overklassekredse har paaført Staten, bør betales af Formuerne, og ikke af den Underklasse, som allerede er mishandlet altfor stærkt. Men Ministeriet og Bankkapitalen synes ugenert ifærd med at tilrettelægge en privatkapitalistisk Guldgrube. Længe har Landmandsbankens Konkurrenter angrebet sig for at kvale Banken, og nu synes denne Bestræbelse at have faaet Ministeriets Velsignelse. Venstre og de konservative, der besluttede at paalægge Statskassen Dækningen af Svindektabene, har nu besluttet at